

DEN SMALLE BOG

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 6. årgang. ISSN: 2446-0079

Hvem er det, der skriver?

Forfattere i Den smalle bog

Læs Den smalle bog fast

Kontakt og kolofon

77 drømmesange af John Berryman

Søvnforstyrrende drømme

John Berryman: 77 Drømmesange. Gendigtet af Martin Knabe. Forord af Henri Cole. 101 sider. 150 kr. Forlaget Silkefytet. Af Annemette Aracam...

Find rundt i Den smalle bog

Den smalle bog er et tidsskrift for boganmeldelser og bringer desuden andre litterære læsninger, klummer, skønlitterære og essayistiske originalekster

Midt på siden står det seneste indlæg. Øverst i højrespalten og overst i venstrespalten står de foregående indlæg. Længere nede i højrespalten kan man læse tidsskriftet kronologisk og man kan klikke sig ind på tidsskriftets forskellige stofgrupper. Længere ned i venstrespalten er nogle af de mest læste, tidligere indlæg fremhævet. Længere nede er forskellige relevante links. Øverst på siden kan man se, hvem der skriver på Den smalle bog og hvem de skriver om.

Links til digitale tidsskrifter mm.

- The Lit Hub - The Best Of The Literary Internet
- The Public Domain Review

Steinbeck-tema i Den smalle bog

- Læs Egil Hvid-Olsens introduktioner til ni af hovedværkerne

torsdag den 21. oktober 2021

En antisemits erindringer?

Gregor von Rezzori: "En antisemits erindringer", oversat af Judyta Preis og Jørgen Herman Monrad, Sidste århundrede 2018, 326 sider, 300 kr.

Af Egil Hvid-Olsen.

Den eneste forskel på denne anmeldelses overskrift og den anmeldte bogs titel er spørgsmålstegnet. Bogtitlen er provokerende i samme grad som Karl Ove Knausgårds "Min kamp", fordi begge titler flirter med nazismen. Men gør indholdet det også? I Knausgårds tilfælde gøres det kun i den udrækning, som "Min kamp" i detaljer beskriver et menneskes (Knausgård) positive og vel særligt negative sider. Den røde tråd mellem Hitlers og Knausgårds "Min kamp" knytter også de to mænd sammen i en udfoldelse af den almenmenneskelige etiske ufuldkommenhed, der i Hitlers tilfælde førte til en lang række katastrofer. Knausgård hverken hæver sig over eller bøjer sig under Hitler. Han konstaterer blot, at Hitler også var et menneske, og at alle med lignende påvirkninger og muligheder kan udvikle sig til en diktator som "der Führer". Derved advarer Knausgård hverken primært mod Hitler eller sig selv. Han advarer læseren mod læseren, fordi alle vil kunne lade sig gribe af ideologi og magt.

Ungarn mistede slægten sin indflydelse og betydning, men de gamle dyder og holdninger fastholdes; heriblandt en antisemitisme, der tages for givet, idet den ikke er blevet problematiseret i generationer. Gregor har fået jødehadet ind med modernismen, og i hans optik kan den snildt eksistere uafhængigt af nazismen, som han tager afstand fra. Da hans far ser et billede af Adolf Hitler, siger han (hvilket Gregor erklærer sig enig i): "Det havde vel ikke ligefrem behovet at være en fidusmaler, der skulle genoplive det gamle rige, men hvad pokker! ... at man burde se af få smidt jøderne ud, den tanke har vi jo også altid haft, og det er alt sammen rigtigt og godt. Men se lige engang på den fyr! Bare den måde, har står på! Hvor ser han dog ud med den slyngeløkk ned i panden! Ham ville jeg ikke lade hvidte min gedestald..." (s. 236).

Hvad der på denne baggrund er bemærkelsesværdigt er, at Gregor uden problemer omgås, er ven med og fester med jøder. Ja, han elsker sågar en række jødiske kvinder – dels korporligt, dels sjæleligt. Hans anden ud af tre koner er jøde. Og alligevel fastholder han det jødehad, han har fået ind med modernismen. Det er grotesk, hvilket satirikerne Rezzori, der døde i 1998, var fuldt ud klar over.

En antisemits afdekning af antisemitismen

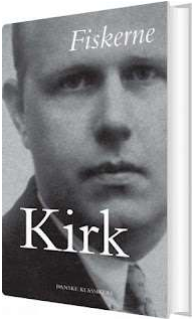
"En antisemits erindringer" udkom på tysk i 1979. Selvom der var lagt 34 års afstand til 2. verdenskrigs og holocausts rædsler, var det alligevel et litterært vovestykke, der næsten ikke kan undgå at vække sin læsers mishag. Men det er også hensigten. Skønt det aldrig bliver hverken sagt eller antydnet, må von Rezzori have erkendt det forskruede i jødehadet. Hvorfor skulle han ellers skrive sine autofiktive erindringer? Ved at skildre sig selv som den antisemit, han var, udstiller han jødehadets groteske sider. Da en ung jødisk kvinde efter et skænderi med sin mor springer ud af vinduet på den etageejendom, hun bor i, forklarer Gregors bedstemor det med, at "overspændte, det har de intellektuelle jødeunger jo altid været." (s. 202). Fordommene er stanset ud i stål. Med en så fed satire kan spørgsmålstegnet i anmeldelsens overskrift blive stående.

Antisemitismen beskrives flere gange, her udlagt på en pædagogisk og dog totalt afsporet måde: "Vi betragtede som en selvfølge jøderne som andenrangsmennesker. Man kunne bare ikke lide dem, man brød sig i hvert fald mindre om dem end om andre mennesker, det var lige så selvfølgeligt, som at man brød sig mindre om katte end om hunde eller mindre om lopper end om bier, og man morede sig endda med at fremsætte de mest absurde begrundelser." (s. 207). I den sidste kommentar titter en vis selvkritik frem, men den er tilsyneladende ikke tilstrækkelig til for alvor at få den unge Rezzori på andre tanker, for han fastholder sin antisemitisme – også som moden mand. Han lever sit relativt sorgløse liv som antisemit, og lader stadig nye erotiske erobringer fylde eventuelle tomrum ud.

Skønt den unge og modne von Rezzori altså ikke bryder sig om jøder, synes han at blive særligt draget af jødiske kvinder; måske fordi det forbudte altid har lokket. En stor del af romanen beskriver disse erotiske erobringer, der virker besynderlige al den stund, at playboyen inderst inde afskyr dem, han er intim med. Han er da også selv klar over, at han er i modstrid med sine, sin slægts og en del af sin samtids synspunkter: "At forelske sig i en jødisk pige betragtedes ikke som en tilgivelig perversion som sodomi eller fetichisme. Her trængte det irrationelle ind, her var der en flænge i fornuften, som et metafysisk mørke sivede ind gennem, det var næsten mere fatalt end åbent forræderi, eklatant utroskab. Jeg havde god grund til at skamme mig." (s. 226f.).

Det er på samme tid ustyrlig morsom og voldsom uhyggelig læsning, men samtidig modigt skrevet, fordi von Rezzori skildrer en virkelighed, han i en eller anden grad selv har været del af. Samtidig er det en vigtig advarsel mod ukritisk at overtage holdninger fra mennesker, man holder af og har

Kirk og domsprædikanterne

Slå op i Den smalle bog

DE SMALLE BØGER - Klik og se mere

▼ 2021 (54)

▼ oktober (3)

[En antisemits erindringer?](#)

[Eventyr med vinterens åbne slutninger](#)

[Gudesnak gendigtning](#)

► september (6)

► august (4)

► juli (4)

► juni (6)

► maj (7)

► april (5)

► marts (7)

► februar (6)

► januar (6)

► 2020 (57)

► 2019 (49)

► 2018 (43)

► 2017 (36)

► 2016 (34)

Den smalle bogs stofgrupper. "Lyrik", "Prosa" og "Essay" er originalekster

- forismer (1)
- antologi (3)
- boganmeldelse (118)
- dagbøger (1)
- digtsamling (32)
- En litterær refleksion (7)
- essay (8)
- eventyr (5)
- fabler (5)
- faglitteratur (17)
- klassikerlæsning (19)
- kortroman (9)
- kunstbog (14)
- lyrik (5)
- noveller (14)
- prosa (14)
- prosadigt (2)
- roman (36)

Sidevisninger i alt

145,424

tillid til, for selv de mest sympatiske mennesker kan tage fejl. End ikke intelligens og intellektualitet er ensbetydende med, at man har ret.

Læseren efterlades beriget og lettet.

Gregor von Rezzori ernærede sig som journalist, TV-vært, skuespiller og samlede desuden på kunst. Han var en dannet mand, der tilhørte eliten. Og dog er det den alt andet end dannede antisemitisme, der udgør omdrejningspunktet for hans livsskildring. Det kunne i sig selv få potentielle læsere til at takke nej til at påbegynde læsningen, men det ville være en skam. Dels fordi Rezzori lægger afstand til antisemitismen, idet han skruer helt op for satiren og selvironien, dels fordi han skriver fantastisk godt. Det sidste argument ville falde til jorden uden det første. Men udgør "En antisemits erindringer" en advarsel mod at lægge bestemte befolkningsgrupper for had, skal den sandelig også roses for sin litterære værdi.

Rezzori skriver i forbløffende lange, kringlede og dog præcist sammenhængende sætninger. Man kan ikke suse gennem bogen, der byder på en lang række småhistorier, hvis tvivlsomme troværdighed Rezzori sjovt nok tager under behandling i nogle metabetragtninger i sidste kapitel.

Bogens fem kapitler udgør nedslag i forfatterens liv. Det begynder med hans barndom, bevæger sig gennem nazismens periode, og afsluttes da Rezzori er blevet en ældre herre. Romanen er ikke lige fængende hele vejen igennem, men på trods af sine krav til læseren fastholder den alligevel interessen tilstrækkeligt til, at man læser videre. Når læsningen er afsluttet, er man både beriget og lettet. Beriget, fordi "en antisemits erindringer" er et fornemt litterært værk, fabelagtigt oversat til dansk af Judyta Preis og Jørgen Herman Monrad, og lettet, fordi man endelig kan lægge bogens gentagne antisemitiske påstande fra sig.

Det er forlaget Sidste Århundrede, der står bag udgivelsen, hvilket må siges at være et modigt træk. Dels fordi titlen i sig selv er problematisk, dels fordi bogen næppe vil blive en bestseller. På trods heraf har forlaget forståelse for vigtigheden af, at store udenlandske værker (kendte som mindre kendte) også kan læses på dansk.

Indsendt af Egil Hvid-Olsen

Etiketter: boganmeldelse, prosa, roman

Ingen kommentarer:

Send en kommentar

Angiv din kommentar...

Kommenter som: connyta (Goox)

Log ud

Udgiv

Vis eksempel

☐ Underret mig

[Start](#)

[Ældre indlæg](#)

Abonner på: Kommentarer til indlægget (Atom)